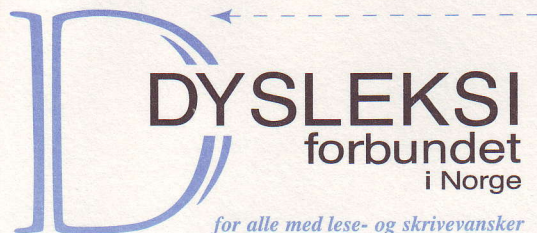

Kunnskapsdepartementet

Pb. 8119 Dep

0032 Oslo

Oslo 20.01.2010

Høringsuttalelse til ny forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning

Vi vil gjerne starte med å si at dette er en spennende rammeplan, selv om vi ser klare svakheter i forhold til våre brukere.

Dysleksiforbundet er en landsomfattende interesseorganisasjon for mennesker med lese- og skrivevansker og deres pårørende. Organisasjonen har blant annet som mål å arbeide for at elever med lese- og skrivevansker får oppfylt sin rett til tilstrekkelig utbytte av grunnskoleutdanningen.

Dysleksiforbundet er positiv til forslaget om å dele opp allmennlærerutdanningen i to nye grunnskolelærerutdanninger, en for 1-7. Trinn og en for 5.-10.trinn.

Dysleksiforbundet erfarer at svært mange av dagens lærere ikke har tilstrekkelig kunnskap om tilrettelegging av opplæringen for elever med lese- og skrivevansker. Etter vår oppfatning er det helt avgjørende for å få redusert frafallet i videregående skole og for den enkelte elevs læring at den nye lærerutdanningen gir lærere den nødvendige kunnskapen på området.

Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningen har en overordnet og generell karakter. Det gjør at forskriften blir åpen for tolkning. Det opplever vi som bekymringsfullt fordi vi er redd for at det ikke gir klare nok signaler om at tilpasset opplæring og tidlig intervensjon er høyt prioritert.

Merknader til § 2:Læringsutbytte

I rammeplanutvalgets vurderinger av bestemmelsene i § 2 står det s.6, 6 avsnitt, " I politiske dokumenter som ligger til grunn for forskriften, har det flerkulturelle perspektivet, grunnleggende ferdigheter, vurdering og tilpasset opplæring vært nevnt som sentrale områder som grunnskolelærere må ha kompetanse i. Disse er derfor inkludert i læringsutbyttebeskrivelsene, samtidig vil de bli ivaretatt i de nasjonale retningslinjene for alle fag."

Dysleksiforbundet kan ikke se at tilpasset opplæring er beskrevet klart i læringsutbyttebeskrivelsene.

Vi finner spor av tilpasset opplæring flere steder i teksten for eksempel under ferdigheter;

- Kan tilpasse opplæringen til ulike elevers behov, motivere til lærelyst gjennom å tydeliggjøre læringsmål og bruke varierte arbeidsmåter for at elevene skal nå målene.
- Kan i samarbeid med foresatte og faglige instanser identifisere spesielle behov hos elevene og iverksette nødvendige tiltak

Disse ferdighetskravene gir etter vår oppfatning ikke klare nok føringer knyttet til at **alle lærere** må kunne håndtere høyfrekvente lærevansker. I alle klasser vil det være elever som har spesifikke språkvansker, spesifikke lese- og skrivevansker, andre lese- og skrivevansker, matematikk vansker etc. Tilbakemeldingene fra dagens lærere er jo nettopp at de ikke har verken kunnskap eller ferdigheter til å undervise disse elevene.

Tilbakemeldingene fra våre brukere er den samme. Veldig mange elever med lese- og skrivevansker får ikke den opplæringen de har rett til. Vi vil her kort nevne noen punkter som må være på plass for at denne høyfrekvente vanskegruppen skal kunne få tilfredsstillende læringsutbytte:

- Elever med lese- og skrivevansker skal ikke bruke hele skoletiden sin på å trene lesing og skiving. Trening av basisferdigheter er en egen aktivitet som må ha klare mål og hvor effekten av tiltakene evalueres jevnlig. Lærere som trener basisferdigheter må ha tilstrekkelig metodekunnskap til å kunne sette inn rett tiltak på rett tid. Dette gjelder enten det er trening av basisferdigheter på barnetrinnet, mellomtrinnet eller i ungdomsskolen. De lærerne som ikke trener basisferdigheter må ha kunnskap nok om vansken og tilstrekkelig ferdigheter om tilpasset opplæring til å kunne støtte opp om lese- og skriveopplæringen.

- Elever med lese- og skrivevansker skal ha tilpasset undervisning som gir dem tilgang på pensum på lik linje med andre elever
- o Bruk av hjelpemidler:
10 000 elever med dysleksi får datahjelpemidler fra NAV hvert år. Som brukerorganisasjon opplever vi at det er regelen mer enn unntaket at disse elevene ikke får hjelp og støtte på skolen til å bruke hjelpemiddelet sitt.
- o Elevene må få tilgang til pensum:
I dag er det et klart underforbruk av lydbøker som lånes fra Huseby kompetansesenter. En av årsakene er at lærere ikke er godt nok kjent med pensumtilbudet på lyd. Noen ganger finnes ikke pensum innlest. Da må lærere vite om at det er en enkel sak å skanne inn bøker/artikler, deler av etc. via en bokskanner eller annen skanner. Elevene kombinerer det skannede materialet med en talesyntese. Det er altså fullt mulig å gi elevene tilgang til pensum på lyd, og de teknologiske løsningene blir bare bedre og bedre.

Vi minner om Riksrevisjonens undersøkelse av opplæringen i grunnskolen dokument 3:10 (2005-2006) der et av funnene var at elever med behov for ekstra tilrettelegging, svært ofte ikke får tilfredsstillende opplæring. Fylkesmennenes tilsyn de senere årene har også vist at det er store mangler knyttet til kommunenes oppfølging av elever med spesielle behov. Midtlyngutvalgets NOU 2009:18 "Rett til læring" anslår at opptil 25 % av elevene trenger ekstra oppfølging. Utvalget har pekt på bedre lærerutdanning som et av de viktigste tiltakene for å kunne møte elevenes behov på en kvalitativt bedre måte.

I Dysleksiforbundet er vi av den oppfatning at det er behov for en egen handlingsplan for arbeidet med elever med lese- og skrivevansker. En slik plan må nødvendigvis også omfatte krav til lærerutdanningen.

Disse kravene mener vi bør tas inn i forskriften:

Under Kunnskap:

- Kandidaten har kunnskap om lese- og skrivevansker og matematikkvansker.

Under Ferdigheter:

Under Ferdigheter:

- Kandidaten kan tilrettelegge prøver og eksamener for elever med lese- og skrivevansker og matematikkvansker.
- Kandidaten kan bruke hjelpemidler for elever med lese- og skrivevansker og integrere bruken av disse i undervisningen.
- Kandidaten må kunne skaffe/tilpasse pensum for lesehemmede elever.
- Kandidaten kan evaluere tilpassede opplæringstiltak.

Merknad til § 3 Studienes oppbygging

Vi leser forslaget slik at det ikke lenger vil være mulig å ta en årsenhet i spesialpedagogikk som fjerde år. Dysleksiforbundet synes at den foreslåtte begrensningen er svært uheldig og kan ikke se at forslaget er i tråd med de politiske føringene om å fokusere på tilpasset opplæring. Det vil bety færre lærere med f. eks høy kompetanse på språk og kommunikasjon – et område der grunnskolen har et stort behov for økt kompetanse.

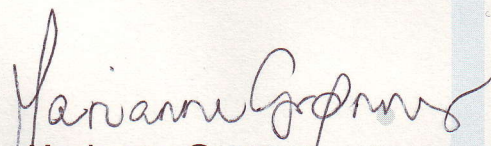
Merknad til § 5 Fritaksbestemmelser

Kunnskapsdepartementet har nylig hatt på høring en endring av rammeplanen for førskoleutdanningen. Endringen åpner for at elever som har vært fritatt fra norsk sidemål i videregående skole også skal fritas for norsk sidemål i førskolelærerutdanningen.

Det er ikke åpnet for samme mulighet i lærerutdanningen. Etter vår oppfatning bør § 5 utvides til også å gjelde studenter med dysleksi som har fritak fra norsk sidemål i videregående. Disse studentene bør også kunne få fritak fra prøve i norsk sidemål i lærerutdanninga.

Med hilsen

Elenor W. Holter
Forbundsleder *Sign*

Marianne Grønner
Generalsekretær